

Kyzym, M. O., and Kriachko, Ye. M. *Formuvannya derzhavnoi tsilyovoi prohramy pidvyshchennia konkurentosposobnosti rehioniv Ukrainy* [Formation of the state program improving the competitiveness of Ukraine's regions]. Kharkiv: INZhEK, 2010.

Makarenko, M. V. "Metody zabezpechennia upravlinnia konkurentosposobnym rozvytkom rehioniv" [Methods competitive management software development]. *Chasopys ekonomichnykh reform*, no. 1 (2012): 142-147.

Pavliha, N. V., and Kytsiuk, I. V. *Upravlinnia konkurentosposobnosti natsionalnoi ekonomiky: rehionalnyi vymir* [Managing competitiveness of the national economy: a regional dimension]. Lutsk: Vezha-Druk, 2014.

Tishchenko, A. N., and Rozgon, I. V. "Metodicheskiye podkhody k otsenke konkurentosposobnosti regionov" [Methodological

approaches to assessing the competitiveness of regions]. *Problemy ekonomiky*, no. 3 (2012): 90-96.

"World Competitiveness Yearbook – 2012. IMD". <http://www.imd.org/research/publications/wcy/index.cfm>

Zhuravleva, E. A. "Upravlenie regionalnoy konkurentosposobnosti" [Management of regional competitiveness]. <http://region.mcnip.ru>

Zakharchenko, S. V. "Nauchno-metodicheskie osnovy otsenki konkurentosposobnosti regionov Ukrainy v natsionalnom i mezhdunarodnom izmerenii pri formirovanii innovatsionnoy modeli razvitiia" [Scientific-methodical bases of an estimation of competitiveness of Ukrainian regions in the national and international dimension in the formation of an innovative model of development]. In *Ukraina i ee regiony na puti k innovatsionnomu obshchestvu*, 103-139. Donetsk: Yugo-Vostok, 2011.

УДК 338.2

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РІЗНОЯКІСНИХ ФАКТОРІВ У ВІДТВОРЮВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНУ

© 2015 МИЛЕНЬКИЙ В. М., СТРОКАНЬ О. А.

УДК 338.2

Миленький В. М., Строкань О. А. Методика визначення різноякісних факторів у відтворювальному процесі функціонування регіону

Метою статті є дослідження різних методів оцінки інноваційної підсистеми регіональної економіки та розробка алгоритму індикативної оцінки відтворювальної діяльності регіону. Обґрунтовано та реалізовано механізм оцінки інноваційно-економічних можливостей регіонів з урахуванням чисельності зайнятих в економіці та якості людського капіталу, обсягів інвестицій і основних фондів, а також інноваційної складової, що дозволяє, з урахуванням підсумків здійснюваної економічної діяльності, проводити оцінку використання наявних об'єктивних можливостей суб'єктів господарювання. Дослідження багатопланової та складної проблеми відтворювальної діяльності територій здійснюється в рамках семи етапів, починаючи від ситуаційно-трансформаційного аналізу показників по регіонах за періоду і закінчуючи інтегральною оцінкою використання інноваційно-економічних ресурсів, тобто, наявних об'єктивних можливостей. Формування, функціонування та розвиток інноваційної підсистеми регіональної економіки характеризується сукупністю орієнтуючих показників, якими є, по-перше, ресурси (у рамках інституційного забезпечення, чисельності персоналу та підготовки наукових кадрів, а також характеристик інтенсивності), по-друге, підсумки, по-третє, ефективність використання наявних інноваційних можливостей.

Ключові слова: інноваційна підсистема, економічні ресурси, людський капітал, праця, валовий регіональний продукт, індикатори, кореляція.

Рис.: 2. **Формул:** 4. **Бібл.:** 9.

Миленький Владислав Миколайович – кандидат економічних наук, докторант кафедри менеджменту, Черкаський державний технологічний університет (бул. Шевченка, 460, Черкаси, 18006, Україна)

E-mail: djul_82@mail.ru

Строкань Ольга Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Черкаський державний технологічний університет (бул. Шевченка, 460, Черкаси, 18006, Україна)

E-mail: strokan-1305@yandex.ru

УДК 338.2

UDC 338.2

Миленький В. М., Строкань О. А. Методика определения разнокачественных факторов в воспроизводственном процессе функционирования региона

Целью статьи является исследование различных методов оценки инновационной подсистемы региональной экономики и разработка алгоритма индикативной оценки воспроизводственной деятельности региона. Обоснован и реализован механизм оценки инновационно-экономических возможностей регионов с учетом численности занятых в экономике и качества человеческого капитала, объемов инвестиций и основных фондов, а также инновационной составляющей, что позволяет, с учетом итогов осуществляемой экономической деятельности, проводить оценку использования имеющихся объективных возможностей субъектов хозяйствования. Исследование многоплановой и сложной проблемы воспроизводственной деятельности территорий осуществляется в рамках семи этапов, начиная от ситуационно-трансформационного анализа показателей по регионам за периоды и заканчивая интегральной оценкой использования инновационно-экономических ресурсов, то есть имеющихся объективных возможностей. Формирование, функционирование и развитие инновационной подсистемы региональной экономики характеризуется совокупностью ориентирующих указателей, которыми являются, во-первых, ресурсы (в рамках институционального обеспечения, численности персонала и подготовки научных кадров, а также характеристик интенсивности), во-вторых, итоги, в-третьих, эффективность использования имеющихся инновационных возможностей.

Ключевые слова: инновационная подсистема, экономические ресурсы, человеческий капитал, труд, валовой региональный продукт, индикаторы, корреляция.

Рис.: 2. **Формул:** 4. **Библ.:** 9.

Миленький Владислав Николаевич – кандидат экономических наук, докторант кафедры менеджмента, Черкасский государственный технологический университет (бул. Шевченко, 460, Черкассы, 18006, Украина)

E-mail: djul_82@mail.ru

Строкань Ольга Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента, Черкасский государственный технологический университет (бул. Шевченко, 460, Черкассы, 18006, Украина)

E-mail: strokan-1305@yandex.ru

Mylenkyi V. M., Strokan O. A. Methods for Determining Heterogeneous Factors in the Reproduction Process of a Region's Functioning

The article is aimed to study different methods for estimating the innovation subsystem of regional economy and to elaborate an algorithm for estimation of the reproductive activity of region. A mechanism for estimating the innovation and economic opportunities of regions has been substantiated and implemented, taking into account the number of persons employed in the economy and the quality of human capital, amount of investments and fixed assets, as well as the innovative component that, taking into account the outcome of the ongoing economic activities, provides to estimate the use of available objective capacities of economic entities. Studying the multidimensional and complex problem of reproductive activity of territories is carried out through seven stages starting from the situation-transformational analysis of the indicators by region for the periods, and ending with an integrated estimating the use of innovation-economic resources, i.e. the objective capacities available. The formation, functioning and development of the innovation subsystem of regional economy is characterized by the totality of orienting pointers, which are firstly the resources (in the framework of the institutional provision, number of staff and training of research personnel, as well as characteristics of the intensity), secondly the outcomes, thirdly an effective use of the innovation opportunities available.

Key words: innovative subsystem, economic resources, human capital, labor, gross regional product, indicators, correlation.

Fig.: 2. **Formulae:** 4. **Bibli.:** 9.

Mylenkyi Vladyslav M. – Candidate of Sciences (Economics), Candidate on Doctor Degree of the Department of Management, Cherkasy State Technological University (bul. Shevchenko, 460, Cherkasy, 18006, Ukraine)

E-mail: djul_82@mail.ru

Strokan Olga A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Management, Cherkasy State Technological University (bul. Shevchenko, 460, Cherkasy, 18006, Ukraine)

E-mail: strokan-1305@yandex.ru

Багатоплановість регіональної та відтворювальної проблематики зумовила наявність у спеціалізованій літературі різноманітних підходів і позицій. При цьому, вкрай недостатньо досліджені питання формування і функціонування регіональної інноваційно-інвестиційної сфери, вимірювання та використання потенціалу регіонів [9]. Практично відсутні розробки щодо соціально-управлінських інновацій, проблем організації й оцінки ефективності територіальної економічної діяльності. Найменш вивченою серед підсистем регіональної економіки є інноваційна підсистема.

Аналіз останніх публікацій свідчить про значні здобутки зарубіжних та вітчизняних вчених у дослідженні сутності інновацій та інноваційної діяльності. Йдеться про праці: С. Ілляшенка [6], Є. Марченка [3], О. Саліхова [4], І. Топуха [5], І. Чучіна [8], Л. Федулової [7], А. Яремко [9] та ін. Значну увагу дослідженню сутності, особливостей формування та реалізації інвестиційної підсистеми приділили: А. Алчіан, В. Бочаров, В. Геєць [1], А. Єгоров, Е. Забарна [2], І. Лукінов, Н. Мешко, В. Осецький та ін. Водночас проблема змісту й особливостей відтворення інноваційно-інвестиційної підсистеми регіональної економіки в умовах сучасного динамічного розвитку світового співтовариства залишається недостатньо дослідженою.

Мета та завдання статті полягає в дослідженні напрямів формування інноваційної підсистеми в регіональній економіці та розробка механізму порівняння

різноманітних факторів відтворювального процесу функціонування регіонів.

Формування, функціонування і розвиток інноваційної підсистеми регіональної економіки характеризується сукупністю індикаторів, тобто основних показників інституційного забезпечення досліджень, розробок і впровадження наукових досягнень, наявності персоналу та підготовки кадрів, інтенсивності, підсумків та результативності інноваційної діяльності, що дозволяють оцінити місце і роль інноваційної складової у факторах відтворювального розвитку, рівні та продуктивності суспільної (живої та минулої) праці.

З цих позицій, і з урахуванням інших ресурсів виробництва, може бути сформована відповідна система базових орієнтуючих показників відтворювальної діяльності, якими є, *по-перше*, ресурси (жива праця, з позиції зайнятих в економіці та якості людського капіталу, мінута праця, насамперед, у рамках основних фондів та інвестицій в основний капітал; *по-друге*, підсумки та результативність; *по-третє*, ефективність використання ресурсного потенціалу, тобто, продуктивність суспільної праці (рис. 1).

Стосовно регіональної економіки, то, виходячи з наявної статистики, кожен з індикаторів інноваційної діяльності мають свою індивідуальну систему конкретних, абсолютних, відносних і розрахункових соціально-економічних показників.

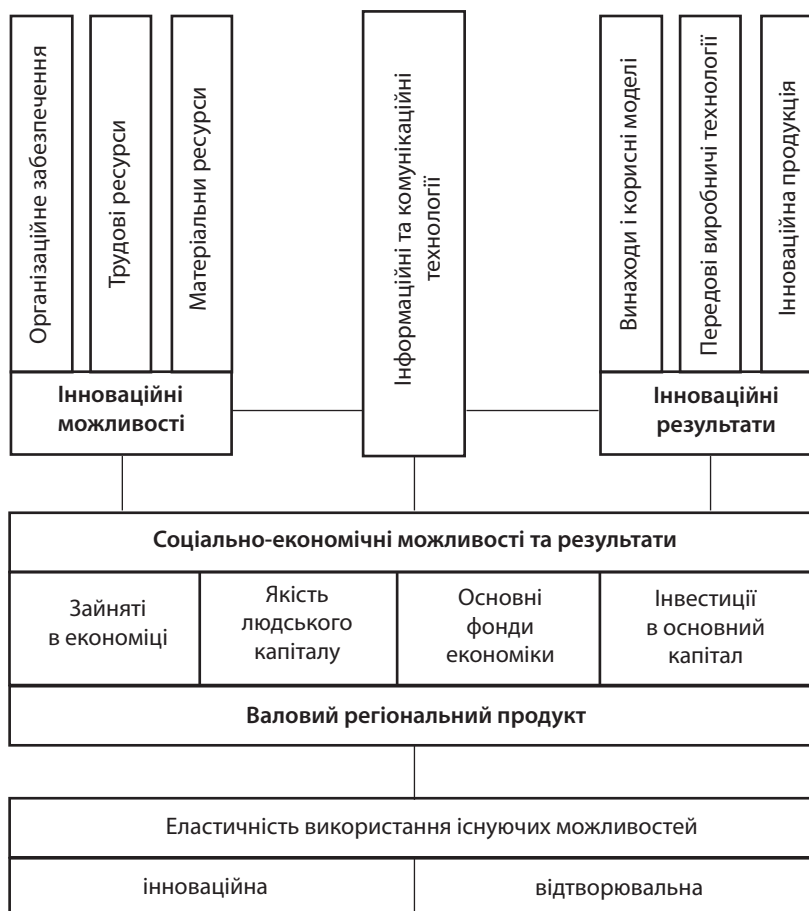

Рис. 1. Базові показники відтворювальної діяльності регіонів

Індикатор «інституційного забезпечення інноваційної діяльності» визначається сукупністю показників, які відображають чисельність і співвідношення організацій, що виконували дослідження і розробки, що ведуть підготовку наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру, які здійснюють інноваційно-впроваджувальну діяльність.

У цілому, представлена система дослідно-впроваджувальних організацій визначається відповідними інституційними одиницями, що виконували дослідження і розробки, а також інноваційно активними, які виступають трансляторами просування інновацій у реальну практику. Сутністю функціонування цієї системи є систематична творча діяльність дослідницького персоналу, спрямована як на поповнення наукових знань, так і на пошук інноваційних сфер їх застосування.

Рівень інноваційної активності характеризується питомою вагою організацій, що здійснювали технологічні інновації, у загальній кількості обстежених за певний період часу підприємств і організацій того чи іншого регіону.

Індикатор «трудових ресурсів», зайнятих дослідженнями і розробками в регіональній економіці, включає систему показників, що характеризують чисельність і структуру зайнятих і, крім того, підготовку наукових кадрів через аспірантуру і докторантуру (прийом, чисельність, випуск усього, у тому числі із захистом дисертацій), які здійснюють інноваційний пошук у процесі отримання відповідних вчених ступенів.

Персонал, зайнятий інноваційними дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій являє собою списковий склад працівників науково-дослідних інститутів, відповідних підрозділів ВНЗ, корпоративних і промислових структур, містить категорії дослідників, техніків, допоміжних та інших працівників.

Загальна чисельність дослідників з ученими ступенями включає докторів і кандидатів наук, а їх питома вага розраховується за співвідношенням з кількістю дослідників. Частка аспірантів і докторантів, які захистили дисертації, визначається до їх загального випуску.

Індикатор «матеріальних ресурсів інноваційної діяльності» аргументується сукупністю показників, що характеризують обсяги, основні елементи і структуру характеристик інтенсивності, що включають внутрішні витрати на дослідження і розробки за видами витрат (у т. ч. умовно-постійні та умовно-змінні) та робіт, капітальні вкладення на відтворення матеріально-технічної бази, розміри технологічних витрат, а також їх співвідношення з внутрішніми витратами.

Внутрішні витрати на дослідження і розробки здійснюються власними силами відповідних організацій.

Поряд з витратами вони містять також інвестиції в основний капітал, які визначаються на основі підсумовування різниці між внутрішніми та внутрішніми поточними витратами, з витратами на придбання устаткування. Обсяги умовно-постійних витрат (непропорційних з позицій залежності від зміни обсягів діяльності) і умовно-змінні (пропорційні) визначаються у відповідності зі специфікою калькуляційних статей витрат.

Індикатор «інформаційних і комунікаційних технологій» є показником, що свідчить, з позицій сукупності відповідних показників, про чисельність організацій та працівників, витрати, використання спеціальних технічних засобів і технологій, організацію та функціонування сектора інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ), як у цілому, так і за видами економічної діяльності.

Інформаційні і комунікаційні технології забезпечують рішення різноманітних технічних, організаційно-управлінських і соціально-економічних завдань на основі використання засобів мікроелектроніки, з метою збору, зберігання, обробки, пошуку, передачі та подання необхідної інформації.

Витрати на інформаційні та комунікаційні технології включають поточні та капітальні витрати організацій, спрямовані на придбання відповідної техніки і програмного забезпечення, навчання працівників, оплату необхідних послуг.

Сектор інформаційних і комунікаційних технологій формується в рамках сукупності організацій, що займаються відповідними видами економічної діяльності, пов'язаними з виробництвом ІКТ-устаткування, оптовою торгівлею спеціалізованими товарами, діяльністю в галузі електров'язку та надання ІКТ-послуг.

Індикатор «результативності інноваційної діяльності» визначається сукупністю показників, що включають кількість поданих заявок і виданих патентів, створених і використаних передових виробничих технологій, обсяг інноваційної продукції, а також різноманітні розрахункові характеристики, з позицій співвідношення патентів і заявок, інноваційної продукції на 1 гривню відповідних витрат і частки у валовому регіональному продукті.

Одним з найважливіших результатів досліджень і розробок є створення і патентування винаходів та корисних моделей у рамках подачі відповідних заявок та підсумкової видачі охоронних документів державною службою з інтелектуальної власності, патентам і товарним знакам.

Обсяг інноваційної продукції включає відповідні товари (роботи, послуги), вироблені інноваційно активними організаціями на основі різного роду і різного ступеня технологічних інновацій – знову впроваджених або таких, що зазнали вдосконалення.

Індикатор «ефективності інноваційної діяльності» визначається системою показників, що забезпечують оцінку і використання, з одного боку, наявних об'єктивних інноваційних можливостей, з іншого боку, інноваційно-економічних ресурсів (що формуються в рамках інноваційної складової, капітальних вкладень, основних фондів і населення, зайнятого в економіці) з урахуванням їх взаємозв'язку з валовим регіональним продуктом.

У кінцевому підсумку індикативна оцінка інноваційної діяльності регіональних економічних систем здійснюється на основі аналізу конкретних показників, які послідовно характеризують індикатори інституційного забезпечення, наявності трудових і матеріальних ресурсів, отриманих підсумків і оцінки ефективності функціонування інноваційної сфери.

Оскільки інноваційна підсистема функціонує в регіональній економіці спільно з іншими, то для вивчення відтворювальної діяльності територій розроблена і реалізована відповідна технологія, яка повинна включати методи і прийоми пізнання, послідовність обчислювальних операцій, використання сукупності запропонованих індикаторів та виділених соціально-економічних показників.

Відповідний алгоритм системи послідовних розрахунків і оцінок відтворювальної діяльності регіонів (з урахуванням соціально-економічних підсистем, чинників і результатів діяльності регіональної) наводиться на рис. 2.

Дослідження багатопланової та складної проблеми відтворювальної діяльності території здійснюється в рамках семи етапів, починаючи від ситуаційно-трансформаційного аналізу показників і закінчуючи інтегральною оцінкою використання інноваційно-економічних ресурсів, тобто, таких, що мають об'єктивні можливості.

На *першому етапі* здійснюється ситуаційно-трансформаційний аналіз регіональної економіки, як у цілому, так і по базисних підсистемах, включаючи зовнішнє середовище, соціальну і споживчу, інституціональну, інноваційну та інвестиційну, фінансово-бюджетну, виробничу та управлінську.

Сутність *другого етапу* полягає в моделюванні часових тенденцій досліджуваних показників, з прогнозом на найближчу перспективу, а також взаємозв'язків досліджуваних соціально-економічних показників за підсистемами регіональної економіки, у тому числі, найменш вивченою – інноваційною.

Логіка *третього етапу* визначається здійсненням порівняльної оцінки досліджуваних, у безпосередньому вигляді непорівнянних, соціально-економічних показників відтворювального розвитку регіональної економіки на основі бального підходу та вимірювання вартісних характеристик у динаміці у постійних цінах, останнього року дослідження.

Ідеологія *четвертого етапу* розрахунків полягає в інтегральній порівняльній оцінці як інноваційних можливостей регіонів (визначаються характеристиками інституційного забезпечення, трудових і матеріальних ресурсів), так і інноваційних підсумків (включають подання патентних заявок і видачу охоронних документів на винаходи і корисні моделі, передові виробничі технології й отриману інноваційну продукцію), з урахуванням значущості досліджуваних конкретних показників.

Виходячи з цих розрахунків, здійснюється оцінка еластичності, тобто, сприйнятливості інноваційної діяльності.

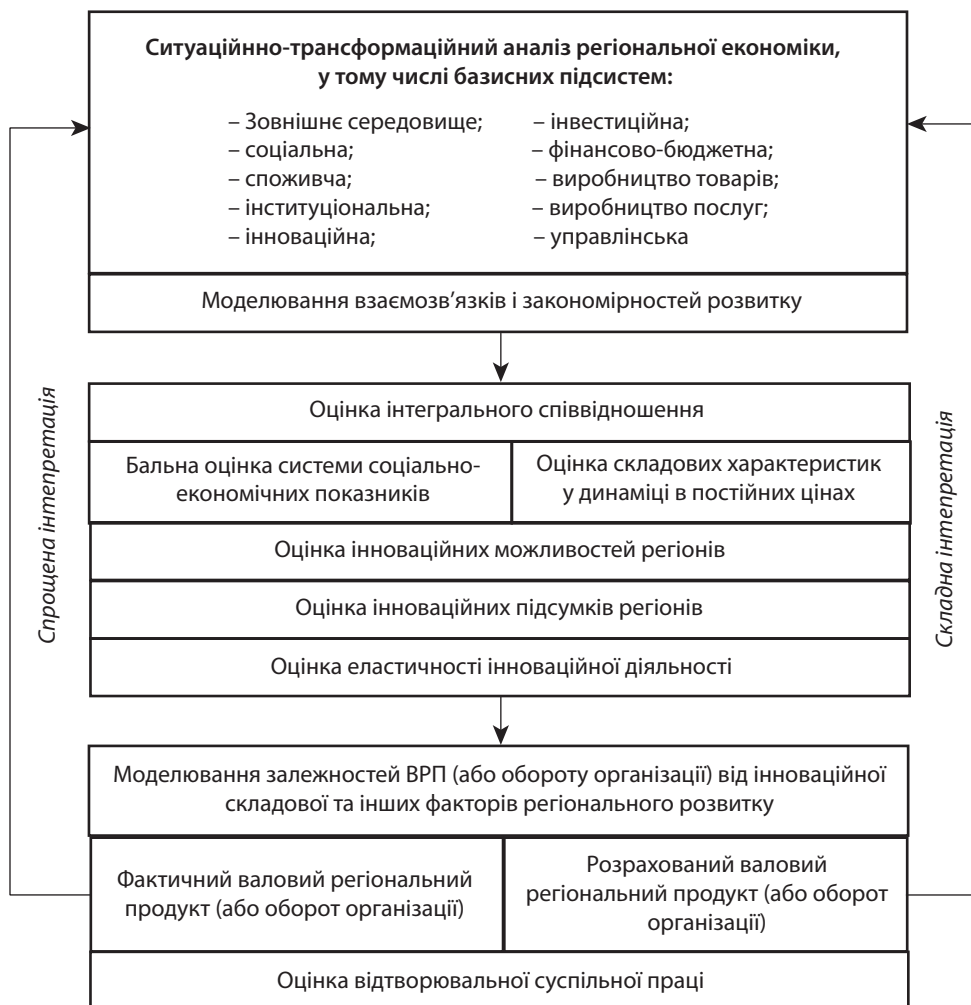

Рис. 2. Ідеологія індикативної оцінки відтворювальної діяльності регіонів

Відповідно, на *п'ятому етапі* моделюються залежності валового регіонального продукту від інноваційної складової інвестицій в основний капітал і зайнятих в економіці, з дослідженням значущості та взаємозамінності кожного з аналізованих чинників.

У рамках *шостого етапу* здійснюється розрахунок нормативного валового регіонального продукту за конкретними факторами відтворення та інших рівних умовах.

Зіставлення фактичних і розрахункових характеристик валового регіонального продукту за регіонами дозволяє провести оцінку використання наявних об'єктивних можливостей у порівняльному вираженні, тобто, з позицій продуктивності суспільної праці.

Справа в тому, що різноманітні та різноякісні показники, як у цілому по регіонах (чисельність зайнятих в економіці, обсяг основних фондів та інвестицій в основний капітал), так і соціально-економічних підсистем (наприклад, за інноваційною – число організацій і передових виробничих технологій, чисельність персоналу і випуску дослідників з вченими ступенями, кількість заявок і патентів, обсяги витрат інноваційної продукції) не порівнянні між собою, що ускладнює зіставну оцінку відтворювальних можливостей (ресурсів) і результатів (продукт).

Для вирішення цієї проблеми розроблена і реалізована методика, що включає бальну оцінку показників, обґрунтування коефіцієнтів їх вагомості, інтегральну оцінку інноваційних ресурсів та підсумків, з розрахунком характеристик використання наявних об'єктивних можливостей як у динаміці по тому чи іншому об'єкту, так і в статичі – за останній рік по сукупності суб'єктів господарювання або регіону.

При цьому, за вартісними характеристиками, несутірними в динаміці внаслідок впливу цінового фактора, здійснюється коригування (з урахуванням інфляційних характеристик) внутрішніх витрат на дослідження і розробки, витрат на технологічні інновації, обсягів інноваційної продукції.

Бальна оцінка конкретних соціально-економічних характеристик розраховується шляхом зіставлення кожного з досліджуваних показників з їх середніми рівнями: у динаміці – із середньорічними, у статичі – із середніми за останній рік, у розрахунку на один регіон.

На основі кореляційного аналізу взаємозв'язку досліджуваних власних бальних оцінок і розрахунків коефіцієнтів детермінації (вагомості, значущості) розраховується, на скільки відсотків впливом того чи іншого соціально-економічного показника пояснюється зміна інших та виявляються найбільш суттєві ознаки, за якими спостерігаються високі характеристики тісного зв'язку, а відповідні рівні критерію перевищують критичне значення.

З урахуванням розрахованих власних балів конкретних соціально-економічних показників і відповідно обґрунтованих коефіцієнтів вагомості визначаються інтегральні характеристики відтворювальних можливостей і результатів на основі таких формул:

★ у динаміці по одному об'єкту

$$X_{cp.} = \frac{\sum X_{ij} \cdot d_j}{\sum d_j}; \quad (1)$$

$$Y_{cp.} = \frac{\sum Y_{ij} \cdot d_j}{\sum d_j}; \quad (2)$$

★ у статичі за сукупністю об'єктів

$$X_{cp.} = \frac{\sum X_{ij} \cdot d_j}{\sum d_j}; \quad (3)$$

$$Y_{cp.} = \frac{\sum Y_{ij} \cdot d_j}{\sum d_j}; \quad (4)$$

де i – досліджуваний об'єкт;

J – досліджувані соціально-економічні показники;

t – досліджувані роки в аналізованій динаміці;

d_j – коефіцієнти вагомості, значення j -тих соціально-економічних показників;

$X_{cp.}$ – інтегральна оцінка відтворювальних можливостей (визначається з урахуванням розмірів і поєднання різних соціально-економічних показників, у тому числі по інноваційній підсистемі – чисельності персоналу і випуску наукових кадрів, витрат на дослідження і розробки, а також на технологічні інновації);

$Y_{cp.}$ – інтегральна оцінка відтворювальних підсумків (визначається в інноваційній підсистемі з урахуванням кількості поданих заяв і отриманих патентів, кількості створених і використаних передових технологій, обсягів інноваційної продукції).

Базисним положенням запропонованої інтегральної оцінки є той факт, що, підсумки функціонування і результативність функціонування національної та регіональної економіки визначаються не тільки інноваційними можливостями, але також економічними ресурсами, до яких, насамперед, належать зайняті в економіці та інвестиції в основний капітал, динаміка яких характеризується певними тенденціями.

У даний час оцінка ефективності економічної діяльності (на національному рівні, за регіонами і суб'єктами господарювання) здійснюється на основі одного або декількох власних показників, насамперед, продуктивності живої праці. Крім того, аналізуються рівні фондівіддачі (використання матеріально-технічної бази), інвестиційної віддачі (з позицій продуктивності капітальних вкладень) та інші.

Однак при побудові цих показників порушено принцип адекватності, оскільки в кожній з наведених характеристик ціле, у чисельнику, що є результатом економічної діяльності, ділиться на один із факторів їх сукупності, хоча підсумок (валовий внутрішній продукт, валовий регіональний продукт, виручка, прибуток тощо) є наслідком функціонування трудових, матеріальних і інших ресурсів.

Тому кожен з власних показників, що характеризують віддачу тих чи інших ресурсів, по-перше, є завищеним порівняно з реальною оцінкою; по-друге, жоден з них не дозволяє отримати коректну оцінку, яка повинна

відображати продуктивність суспільної (живої та минулої) праці.

Вихід з цієї ситуації полягає в пошуку механізму, що дозволяє порівняти різноякісні фактори відтворювального процесу (зайняті в економіці, основні фонди, інвестиції в основний капітал, інноваційні можливості) у порівняно-бальному або вартісному вираженні. Фундаментом таких розрахунків є наведена раніше методика, що базується як на системі показників, так і на сукупності методів і прийомів пізнання, що включають ситуаційний та індексний аналіз, групування, кореляційно-регресійне моделювання.

ВИСНОВКИ

Розроблено методологію індикативної оцінки відтворювальної діяльності регіонів у рамках алгоритму, що базується на ситуаційно-трансформаційному аналізі функціонування економіки регіонів з урахуванням наявних підсистем, порівнянній оцінці сукупності соціально-економічних показників та еластичності інноваційної діяльності, вимірюванні залежності валового регіонального продукту від інноваційно-економічних можливостей, розрахунках продуктивності суспільної праці. На цій основі можливе проведення порівняльної оцінки відтворювальних можливостей та їх використання по регіонах, з відповідною систематизацією суб'єктів господарювання. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Геєць В. М.** Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.
- 2. Забарна Е. М.** Інноваційно-інвестиційний фактор економічного розвитку України / Е. М. Забарна. – Одеса : Ін-т проблем ринку та екон.-екол. досліджень НАН України, 2006. – 304 с.
- 3. Марченко Е. М.** К вопросу об оценке инновационного потенциала / Е. М. Марченко, М. В. Разумова // Экономика региона – электронный научный журнал. – Декабрь, 2007. – № 18, часть 2 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://journal.vlsu.ru>
- 4. Саліхов О. Б.** П'ять кроків до створення та успішної реалізації національної інноваційної стратегії. Досвід Європи / О. Б. Саліхов, О. В. Крехівський // Економіка та держава. – 2011. – № 1. – С. 9–11.
- 5. Топух І. П.** Створення інноваційної системи підприємства в умовах становлення і розвитку інноваційної економіки України / І. П. Топух [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>
- 6.** Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці : монографія / За заг. ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 582 с.
- 7. Федулова Л. І.** Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації / Л. І. Федулова, М. О. Колош // Наукові праці МАУП. – К. : МАУП, 2010. – Вип. 3. – С. 48–51.
- 8. Чучіна І. М.** Інноваційно-інвестиційна політика України в умовах ринкової економіки / І. М. Чучіна, М. Ю. Приз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vkdpu/2010_2_1/165.pdf
- 9. Яремко Л.** Національна інноваційна система та її формування в Україні / Л. Яремко // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. – 2007. – № 1. – С. 54–57.

REFERENCES

- Chuchina, I. M., and Pryz, M. Yu. "Innovatsiino-investytsiina polityka Ukrainy v umovakh rynkovoi ekonomiky" [Innovation and investment policy of Ukraine in a market economy]. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vkdpu/2010_2_1/165.pdf
- Fedulova, L. I., and Kolosh, M. O. "Innovatsiinyi potentsial pidpriemstva iak faktor zabezpechennia rezultatyvnosti restrukturyzatsii" [The innovative potential of the enterprise as a Factor of impact of restructuring]. *Naukovi pratsi MAUP*, no. 3 (2010): 48-51.
- Heiets, V. M., and Semynozhenko, V. P. *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy* [Innovative prospects of Ukraine]. Kharkiv: Konstanta, 2006.
- Marchenko, E. M., and Razumova, M. V. "K voprosu ob otsenke innovatsionnogo potentsiala" [On the estimate of the innovation potential]. *VIGU*, no. 18 (2007).
- Problemy upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstv u tranzytyvni ekonomitsi* [Problems of innovative development of enterprises in transitive economy]. Sumy: Universytetska knyha, 2005.
- Salikhov, O. B., and Krehivskiy, O. V. "P'iat krokiv do stvorennia ta uspishnoi realizatsii natsionalnoi innovatsiinoi stratehii. Dosvid IEvropy" [Five steps to the creation and successful implementation of national innovation strategy. Experience Europe]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 1 (2011): 9-11.
- Topukh, I. P. "Stvorennia innovatsiinoi systemy pidpriemstva v umovakh stanovlennia i rozvytku innovatsiinoi ekonomiky Ukrainy" [Creating innovative enterprise system in the establishment and development of innovative economy of Ukraine]. <http://nbuv.gov.ua>
- Yaremko, L. "Natsionalna innovatsiina systema ta ii formuvannia v Ukraini" [National innovation system and its formation in Ukraine]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 1 (2007): 54-57.
- Zabarna, E. M. *Innovatsiino-investytsiinyi faktor ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [Innovation and investment factor of economic development of Ukraine]. Odesa: Instytut problem rynku ta ekonomiko-ekolohichnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2006.